

Кияшко А.Ю., студентка

Бреус С.В., к.е.н., доцент

Київський національний університет технологій та дизайну

**ЯКІСТЬ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ ЯК ІНДИКАТОР РІВНЯ ЖИТТЯ
СУСПІЛЬСТВА В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСТУПУ
СОЦІАЛЬНО НЕЗАХИЩЕНИХ ВЕРСТВ НАСЕЛЕННЯ ДО ЯКІСНОЇ
ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Пріоритетом розвитку суспільства у ХХІ столітті є якість і доступність освіти, якому підпорядковані всі інші показники людського життя. Якісна освіта є основоположним елементом конкурентоспроможності й стійкого розвитку країни [1].

Якісна освіта для осіб з обмеженими можливостями – це синтетичний феномен, який складається з двох компонентів: з одного боку, якості освіти, що є результатом діяльності вищого навчального закладу (ВНЗ) (готовність чи неготовність навчати осіб з обмеженими можливостями; фізична, соціальна та інформаційно-технологічна доступність тощо); з іншого – особистісної діяльності самої людини з обмеженими можливостями [2].

В Україні контроль та оцінка якості освіти цілковито покладається на державу. Основним завданням держави в сфері освітніх послуг є забезпечення доступності здобуття якісної освіти протягом життя для всіх громадян в тому числі і соціально незахищених та подальше утвердження її національного характеру.

На сьогоднішній день в Україні інвалідність мають понад 2,5 млн. людей, з них – приблизно 168,12 тис. дітей, 1,6% дітей у нашій країні є недостатньо дієздатними.

Для прикладу, в Німеччині, яка є розвинутою соціальною державою і може слугувати прикладом організації системи навчання осіб з фізичними обмеженнями здоров'я, фахівці вважають за необхідне професійно супроводжувати абітурієнта в питанні вибору професії та навчального закладу.

Особливою формою навчання для цієї категорії студентів є заочне навчання. Місце навчання, час і термін навчання при заочній формі визначають самі студенти. Кожен ВНЗ має студентський гуртожиток, де враховані потреби людей з фізичними обмеженнями здоров'я.

Франція є лідером зі створення комп'ютерних навчальних програм для людей з порушенням зору, слуху, рухової діяльності.

В системі освіти Канади переважає форма інтегрованого навчання, застосовуються спеціальні технічні засоби та індивідуальні програми. Серед студентів канадських університетів 1% становлять інваліди, в Україні – 0,4% [4].

Нерівність освітніх можливостей в Україні служить найважливішим показником економічної неефективності системи освіти і всієї економіки.

За рахунок держбюджету в останні роки в Україні на освіту виділялося близько 6 % ВВП, тоді як законодавством передбачено 10 %. У розвинених країнах світу на освітню сферу витрачається значно більше, аніж в Україні.

Наприклад, у Данії, Норвегії та США витрати на освіту складають 7,1 %, 6,37 % і 7,34 % ВВП відповідно, у Чехії загальні витрати на освіту складають лише 4,58 %, у Словаччині – 4,1 % ВВП [5].

Основними проблемами у сфері освіти є: недостатній рівень якості середньої освіти інвалідів і у зв'язку з цим проблеми із вступом у ВНЗ; під час навчання – проблеми зі здоров'ям і, як наслідок, проблеми з відвідуваннями занять; проблеми суміщення навчання та медичної реабілітації; відсутність відповідних зручностей у ВНЗ (кімнат відпочинку, спеціальних гігієнічних кімнат); проблеми забезпечення відповідною навчальною та методичною літературою; недостатність спеціальних інформаційних технологій тощо [2].

Слід відзначити, що на сьогоднішній день Україна вже досягла деяких змін у цій сфері. У 2012-2013-му навчальному році до навчальних закладів інтегрували 18 825 студентів з особливими потребами (приблизно на 6 тисяч більше, ніж у 2007-му році). При цьому у ВНЗ III та IV рівня акредитації таких навчається понад 13 тисяч проти 8315 у 2007 році. Тобто з 2,5 мільйонів

студентів вітчизняних навчальних закладів I-IV рівнів акредитації – 13 тисяч становлять люди з обмеженими функціональними можливостями (лише 0,5% від загальної кількості студентів). Для порівняння – у Франції кількість студентів з обмеженими функціональними можливостями становить 5 % від загальної кількості студентів. В Росії зі 100 інвалідів, що хотіли б навчатись у ВНЗ мають таку можливість лише двоє, тобто 2% [6].

Для забезпечення рівного доступу таких людей до освіти необхідно впроваджувати низку заходів. ВНЗ повинні адаптувати навчальні програми та плани, методи та форми навчання, використовувати усі наявні ресурси до індивідуальних освітніх потреб і різних форматів навчання осіб із особливими освітніми потребами.

Список використаної літератури

1. Ярошенко А.О. Освітні вимірювання в контексті поліпшення якості освіти [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/312/1/60.pdf>.
2. Фудорова О.М. Доступність університетської освіти для осіб з обмеженими можливостями в сучасній Україні [Електронний ресурс] Режим доступу: http://www.sociology.kharkov.ua/socio/docs/magazin/soc_fut/1_2010.pdf.
3. Суркова Г.П. Проблеми доступності вищої освіти в Україні [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://nauka.zinet.info/10/surkova.php>.
4. Дікова-Фаворська О.М. Освіта інвалідів: міжнародний досвід [Електронний ресурс] Режим доступу: http://archive.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Staptp/2011_50/files/ST50_33.pdf.
5. Камарчин О.В. Витрати державного бюджету на освіту [Електронний ресурс] Режим доступу: http://archive.nbu.gov.ua/portal/Chem_Biol/nvntu/21_7/364_Kom.pdf.
6. Церклевич В.С. Реалізація права на отримання вищої освіти молоддю з обмеженими функціональними можливостями у зарубіжній практиці [Електронний ресурс] Режим доступу: http://archive.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum%20/znpkhist/2009_1/09cvsvdi.pdf.